

La investidura de Rodríguez Zapatero va obrir expectatives entre alguns polítics catalans. Però el desencís pel procés de l'Estatut ha acabat qüestionant el seu "tarannà" i l'ha convertit en un mal menor per a Catalunya, enfront del temor d'un retorn del PP

D'amor a primera vista a matrimoni de conveniència

Zapatero ha patit en l'opinió pública estatal i catalana com a conseqüència de les expectatives que ha ofert tan "alegrement" i que finalment acaben frustrant-se. És el cas, per exemple, del que va passar amb l'atemptat d'ETA a l'Aeroport de Barajas de Madrid. Un atemptat que, precisament, es produïa l'endemà d'unes declaracions institucionals del president espanyol en les quals afirmava que, en matèria antiterrorista, les coses anaven per bon camí.

L'incompliment amb CiU. Sigui o no cert aquest desgast, CiU, així com els diversos partits catalans que van negociar l'Estatut, coneixen de primera mà la frustració de les expectatives generades per Rodríguez Zapatero.

CiU potser ha estat una de les formacions catalanes més damnificades pel "bon tarannà" del president espanyol. Alguns dirigents de CiU, i molt especialment els de Convergència –el partit que va pilotar l'acord final de l'Estatut– veuen el mandatari espanyol amb ressentiment. Tot i que CiU sempre ha negat que l'acord sobre l'Estatut entre Mas-Zapatero, del 21 de gener del 2006, comportés cap contrapartida en la política catalana, consideren que "Zapatero no va correspondre al risc que Convergència va afrontar –en paraules d'un dirigent de la formació– en pactar l'acord de l'Estatut". Es refereixen a la "deslleialtat" que, al seu entendre, va cometre Zapatero per no evitar la reedició del tripartit a Catalunya per comptes d'afavorir el retorn de CiU a la Genera-

litat, tal com algunes fonts de la mateixa CiU afirmaren que s'havia compromès a fer el president espanyol, si era la llista més votada en les darreres eleccions autonòmiques,

ERC, bandejada a les Corts. Preci- sament aquest pacte entre Zapatero i Mas també va comportar el desplaçament d'ERC com a soci prioritari del PSOE al Congrés de Diputats i, així mateix, del grup parlamentari d'IU-ICV. A partir del desenllaç de l'Estatut de Catalunya, l'executiu del PSOE va recuperar la carta de les aliances tradicionals amb CiU com a alternativa als pactes amb ERC, tot i que sense descartar-los del tot. Així doncs, la formació independentista també ha vist frustrades les expectatives que se li van obrir a l'inici de la legislatura espanyola. El balanç de les relacions entre ERC i el mandatari espanyol ha quedat molt lluny de les previsions inicials, malgrat el suport independentista a la investidura de Zapatero i l'aprovació dels dos primers pressupostos generals de l'estat de la legislatura. Excepte en el camp de la política social, les altres reformes –les estructurals i el reconeixement de la pluralitat de l'estat– que pretenia impulsar ERC amb l'aliança amb Zapatero han quedat pràcticament en no-res.

La formació republicana també atribueix un paper destacat de Zapatero al desenllaç final del primer tripartit i de la caiguda del president Pasqual Maragall, que es convertí en un element de desgast per a l'executiu del PSOE. I és que, malgrat la relació fraternal que uneix el PSC i el PSOE, els socialistes catalans també han rebut en carn pròpia els efectes del "tarannà". De fet, a alguns sectors del PSC els va xocar molt que Zapatero intentés, sense èxit, pressionar la direcció dels socialistes catalans per prioritzar un acord de govern amb CiU, per comptes de reeditar el tripartit amb ERC i ICV. Un dirigent del PSC, precisament, recorda que els representants catalans del 35è congrés federal del PSOE, el juliol del 2000, van ser un element clau per a l'elecció de Zapatero com a secretari general, i no entenia com era possible que, ara, els hagués demanat el que, segons molts dirigents dels socialistes catalans, era un "veritable suïcidi polític": pactar o afavorir un



José Luis Rodríguez Zapatero, en el míting del PSC de les eleccions autonòmiques de Catalunya el 13 de novembre del 2003 en el qual es va comprometre a respectar l'Estatut que aprovés el Parlament de Catalunya.

Després de l'aturada per les festes de Nadal, el líder de la federació de CiU, Artur Mas, en una compareixença davant la premsa, afirmava que "a partir d'ara, els errors de Zapatero valdran per dos". El dirigent de la federació es referia al desgast de la credibilitat que, al seu parer,



govern de CiU a Catalunya, després de les eleccions de l'1 de novembre. En el PSC també va generar una certa perplexitat l'escassa repercussió electoral que va tenir la presència de Rodríguez Zapatero en la campanya de les darreres eleccions autonòmiques catalanes.

També és cert que els retrets del PSC al president espanyol són mínims o inexistents. Per als socialistes catalans, el paper de Zapatero és molt complicat, ja que ha de menar el seu projecte no només entre l'oposició ferotge del PP i dels sectors mediàtics afins sinó també d'una part del mateix PSOE molt reticent als plantejaments i a les estratègies del PSC.

Malgrat el desgast del famós "tarannà", el president espanyol té la virtut d'haver-se sabut fer necessari per a gairebé tots els seus possibles aliats. Així, per exemple, malgrat els ressentiments que s'han pogut gestar a CiU, la federació no es pot permetre el luxe d'enrocar-se i perdre capacitat política a Madrid. Així, al marge del debat obert dins de CiU sobre la conveniència o no d'entrar a formar part d'un Govern espanyol –si l'aritmètica parlamentària ho permet–, amb vista a la pròxima legislatura la federació intentarà recuperar, i més ara que està a l'oposició a Catalunya, un paper preeminent com a interlocutor català amb el Govern espanyol. Això sí, ara, sense tancar les portes a ningú, ja que tal com reconeixia un dirigent de la formació, "si el PP ens necessita, en menys de 24 hores tornen a parlar català en la intimitat". De la mateixa manera, ERC, tot i haver estat apartada d'alguns dels principals debats polítics pel PSOE, tampoc no sembla disposada a deixar d'intentar refer la interlocució amb els socialistes espanyols, com a front per evitar el retorn d'un Govern del PP a Espanya, molt més advers –segons els republicans– als interessos catalans i més negatiu per als interessos de les "classes populars". Un argument, aquest, que coincideix amb el d'IU-ICV, que malgrat possibles desavinences, sempre preferiran un govern del PSOE que un del PP. Així, l'encís inicial del "tarannà" de Rodríguez Zapatero, en gran part, ha acabat convertint-se en la virtut de la necessitat.

Enric Rimbau

La negociació de l'Estatut a Madrid ha acabat definint la relació entre el Govern espanyol i els tres partits que van participar en el procés –CiU, ERC i ICV–, més enllà del mateix PSC. Felip Puig (CiU), Joan Tardà (ERC) i Joan Herrera (ICV) analitzen la relació que mantenen les seves formacions i l'executiu de Rodríguez Zapatero.

“Ha estat deslleial a un model de relació política”

Felip Puig i Godes

(Barcelona, 1958)

és portaveu de
Convergència i Unió
al Parlament de
Catalunya.

Zapatero ha estat deslleial amb CiU?

—Més que deslleial amb CiU... Bé, potser sí que la paraula podria ser aquesta. Però ha estat deslleial a un model de relació política que nosaltres pensem que era convenient, tant per a l'estat espanyol, com per a Catalunya. CiU volia establir un nou pacte d'estat per millorar l'autogovern de Catalunya, i aprofundir en els valors democràtics. Això requeria, de les dues forces majoritàries de Catalunya –nosaltres i el partit socialista–, el respecte a unes normes bàsiques del joc, com, per exemple, respectar la victòria de la llista més votada. Per tant, el que ha trencat Zapatero i el PSOE no és només un clima de confiança, sinó una manera de fer i l'oportunitat d'aprofundir en la millora de la qualitat democràtica.

Més enllà de la valoració negativa que comporta per a CiU el fet d'assumir l'oposició, tot i haver guanyat les

eleccions, més enllà de tot això, pensem que qui en surt més perjudicat és el país, que és el que més ens importa. La força d'un govern que se sustenta sobre la formació que va sortir més mal parada de les eleccions acaba repercutint en la societat. I això no és positiu

—Zapatero no ha acomplert el compromís amb vostès, en correspondència amb els riscos assumits per CiU per desencallar la reforma de l'Estatut?

—A part d'una deslleialtat política, no ha estat a l'altura de les expectatives creades a Catalunya, d'una certa possibilitat d'obrir un nou cicle a la política espanyola. Ha trencat les expectatives del que semblava que havia de ser una segona transició, cap a un estat més plural i cap a un aprofundiment de la democràcia. I nosaltres vam fer aquella aposta [el pacte de l'Estatut] per assumir aquest salt. Però després, el PSOE i Zapatero no han fet el salt de la qualitat democràtica. I la prova és que han reeditat el tripartit.

—En el cas de la tramitació de l'Estatut, creu que Zapatero va fer allò que va poder?

—Si som sincers i honestos, el mes de gener del 2006 Zapatero va anar més enllà del que el PSOE estava disposat a assumir. Després no ha estat capaç de mantenir aquesta línia de coratge. Amb l'acord de l'Estatut, Zapatero actuà